

OBRAZLOŽENJE, PROGRAM I PLAN POSTDIPLOMSKOG STUDIJA AMERIKANISTIKE

A. OBRAZLOŽENJE

Prirodni akademski razvoj svake struke vodi od dodiplomske prema postdiplomskoj razini, dakle od praktičnih i teoretskih znanja definiranih i omeđenih profesionalnim potrebama struke, prema višoj kvaliteti intenzivnog znanstvenog pristupa struci, s naglaskom na istraživačkom i problemskom te, sve češće, interdisciplinarnom.

Polustoljetni razvoj dodiplomske anglistike na ovom Sveučilištu doveo je do posebnog Odsjeka za anglistiku (na Filozofskom fakultetu), unutar kojeg su^{dosad} nastale tri katedre: za englesku književnost, za engleski jezik i za amerikanistiku. Treća i najnovija od njih (1982), Katedra za amerikanistiku obuhvaća područja američke književnosti, američkog engleskog i američke civilizacije. Nastala je kao prirodna posljedica specifičnosti anglistike kao struke u kojoj je snažno prisutna britansko-američka dvojnost na području jezika, književnosti i kulture. Radi se dakle o anglističkoj katedri koja se, unutar okvira anglistike i na diplomskoj razini, bavi izučavanjem i podučavanjem pretežno književno-jezične materije.

Međutim, gotovo četverostoljetno, znanstveno kompleksan i umnogome jedinstveni fenomen američkog društva i kulture danas predstavlja ogromno, razgranato i nezavisno područje akademskog istraživanja (tzv. American Studies). Anglistički pristup njemu ne obuhvaća, kao što smo vidjeli, američku povijest (političku, socijalnu, kulturnu, intelektualnu, privrednu); politički sustav SAD, sociološku i kulturno-antropološku analizu američkog društva, povijest i ulogu religije u američkom društvu, američku kulturu (elitnu i pučku, posebno

likovne umjetnosti i muziku), fenomen masmedija, socijalnu i kulturnu geografiju SAD, privredni sustav SAD, američki pravni sistem.

Osim toga, znanstveni tretman ovako kompleksnog fenomena i njegov sintetski obuhvat moguć je samo interdisciplinarnim pristupom. Zaključak koji se nakon svega ovoga nameće jest: ovako kompleksno definirana amerikanistika kao akademska struka zahtijeva izučavanje na posebnom interdisciplinarnom postdiplomskom studiju.

Predmet takvog studija bilo bi dakle, najkraće rečeno, znanstveno izučavanje SAD kao kompleksnog sociokulturnog fenomena putem interdisciplinarne sinteze. Cilj studija bilo bi osposobljavanje polaznika za samostalan istraživački, odnosno analitički, rad na tom području.

U strukturi postdiplomskih studija na ovom Sveučilištu, predloženi studij pružio bi novu mogućnost nastavljanja sljedećih dodiplomskih studija: anglistike, povijesti, komparativne književnosti, sociologije, etnologije, politologije, muzikologije, geografije. Međutim, i bez obzira na prethodni dodiplomski studij, znanja i metodologija interdisciplinarnog pristupa stečeni na takvom studiju bili bi vrlo korisni za osobe usmjerene prema zvanjima (ili već zaposlene) u području: novinarstva, televizije, radija, izdavaštva, kulture, diplomacije, vanjske trgovine, turizma, znanstvenog istraživačkog rada, sveučilišne nastave, prevodilaštva i slično.

Zanimanje za takav studij, kao i domaći predavački potencijal, cijal, provjereni su na četiri dosadašnja Seminara iz amerikanistike nistike (1982-85). Održani u Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku, u okviru programa suradnje između Sveučilišta u Zagrebu i istaknutih američkih sveučilišta Indiana University i UCLA, okupili su dosad dvadesetak domaćih i jednaki broj američkih preda-

vača, po struci amerikanista, anglista, sociologa, pravnika, komparatista, povjesničara umjetnosti, historičara, politologa, teatrologa. Slušači čiji je broj, stalno rastući, ove godine premašio 30, bili su mladi institutski istraživači (politolozi, sociolozi, komparatisti), sveučilišni asistenti (s prava, anglistike, politologije), medijski komentatori, doktorandi i postdiplomandi (anglistike, komparatistike, politologije) te apsolventi i studenti završnih godina anglistike. Provedena anketa (1984) pokazala je visok udjel onih koji bi se upisali na postdiplomski studij amerikanistike, ili bi to bili učinili da je takav studij postojao (čak je navedeno i desetak konkretnih tema magistarskih radnji na kojima bi anketirani u tom slučaju radili).

Konačno, kao prvi interdisciplinarni studij određenog sociokulturnog kompleksa, predloženi studij mogao bi, i trebao, potaknuti slične postdiplomske studije, jednako nužne ovom društvu koje traži svoje aktivno mjesto u međunarodnim procesima privredne, tehnološke i kulturne suradnje, a na osnovama načela i politike nesvrstavanja. Mi tako nemamo na ovom, ali i na nijednom drugom sveučilištu u zemlji, interdisciplinarnih postdiplomskih studija na kojima bi se formirali mladi stručnjaci za znanstveno tumačenje i praćenje fenomena kao što su sovjetsko ili kinesko društvo, latinoamerička hemisfera, arapski svijet ili Crna Afrika, da navedemo samo neke najvažnije. Takva poticajna uloga predloženog studija, kao prethodnika moguće nove kategorije društvenohumanističkih postdiplomskih studija, daje mu nesumnjive dodatne dimenzije i učvršćuje njegovu opravdanost.

B. PROGRAM STUDIJA

Da bi se ostvarile intencije i postigao cilj predloženog studija, definirani u obrazloženju, neophodan je takav program studija koji predviđa i omogućuje u jednakoj mjeri stjecanje znanja iz materije studija (američko društvo kao sociokulturni fenomen) i usvajanja za to nužne znanstvenoistraživačke metodologije (interdisciplinarni pristup i sinteza). Osim toga, zbog očekivane raznolikosti stručnih profila polaznika (anglisti, sociolozi, politolozi, historičari itd.), važna funkcija programa je i postizanje što veće homogenizacije njihovog znanja i pristupa.

Radi svega toga, program se ostvaruje u dva glavna nastavno-kronološka bloka. U prvoj godini studija stječu se osnovna zajednička znanja, strukturirana kao manji broj (5) temeljnih predmeta (core subjects). Svaki od njih sadrži iscrpnu građu jednog od središnjih područja amerikanistike, koja se u toku nastave sa stručne i faktografske razine razvija prema problematizaciji i sintezi. U drugoj godini studija pružaju se daljnja neophodna znanja o američkom društvu, ne više u okvirima temeljnih predmeta nego kao znatno šira, tematski oblikovana građa (35 tema), čime se polaznik još izrazitije interdisciplinarno usmjerava.

Slično je strukturiran i metodološki sektor studija. U prvoj godini polaznici se uvode u metodologiju interdisciplinarnog studija amerikanistike. U drugoj godini, na posebnim seminarima, razvija se samostalnost u primjeni interdisciplinarnog pristupa na pojedine od ponuđenih 35 tema, ili njihove kombinacije. Konačno, mentorski rad, u fazi izrade magistarske radnje, pomaže polaznicima da se do kraja osposobe za samostalan interdisciplinarni analitičko-istraživački rad na specifičnoj sociokulturnoj građi.